

Tulevaisuuden metsä-Suomi -juttusarja Metsälehdessä
Artikkeli on julkaisu Metsälehdessä 19/2003 9.10.2003

Tulevaisuuden potentiaali on olemassa jo nyt

Metsätalouden tulevaisuuden pohtijaa voi lohduttaa ajatus, että kaikki ne puut, jotka voidaan hakata 20:n, 40:n ja osittain jopa 60 vuoden kuluttua, ovat jo olemassa. Ne on kirjattu tilakohtaisesti metsäsuunnitelmiin, ja ne näkyvät omistajaryhmittäisinä numeroina valtakunnan metsien tuloksissa.

Metsätalouden vertaaminen maatalouteen on avartavaa. Ne kyljykset, jotka syödään 20 vuoden kuluttua, ovat olemassa vasta tulevien porsaiden kaukaisten esivanhempien geeniperimänä. Samaan aikaan syötävä leipävilja on yhtä lailla vasta perimän tasoisesti tiedossa. Siitä huolimatta rakennetaan rohkeasti uusia sikaloita ja viljasiiloja, joiden on tarkoitus olla käytössä vielä 20 vuoden kuluttua.

Maatalouteen ja moneen muuhun alaan verrattuna metsäalalla ei ole syytä voihkia liikaa tulevaisuuden epävarmuutta. Lähivuosisikymmenien hakkuumahdollisuudet ovat tiedossa varsin tarkasti suhteellisen pienellä riskillä. Metsätutkimuslaitoksen MELA-ohjelman internet-sivuilta löytyy eri metsäkeskusten alueille laskelmia, joiden mukaan hakkuupotentiaalia riittää koko maassa niin pitkälle kuin tulevaisuutta yleensä on tarkoituksenmukaista tarkastella.

Yhtä lailla lohduttava - tai masentava - tieto on, että myös 20 vuoden kuluttua hakkuista vastaavat työntekijät ovat jo syntyneet. He saattavat olla jo työelämässäänkin. Epävarmuutta saattaa olla, ovatko he alkuaan suomalaisia vai syntyneet kaukaisemmissa oloissa.

Mutta kannattaako puuntuotanto?

Lähivuosisikymmeninä hakattavissa oleva puusto on siis hyvin tiedossa, ja työvoimaakin löytyy ainakin sadonkorjuuseen. Hoitotöiden osalta tilanne saattaa olla olennaisesti heikompi maaseudun autioituessa ja sen väestön ikääntyessä.

Mutta entä jos puun hinta ei mahdollista mitään toimeliaisuutta?

Suomi on investoinut metsätalouden harjoittamisen perustekijöihin poikkeuksellisen paljon kansainvälisessä vertailussa. Erityisesti tieverkon rakentaminen koko maahan lisää varmuutta tulevaisuuden mahdollisuuksien kannalta. Nämä aiempien vuosikymmenien investoinnit metsäteihin ja myös muuhun infrastruktuuriin turvaavat puuntuotannon harjoittamisen kannattavuuden myös sellaisissa oloissa, joissa vähemmän investoineet kansakunnat joutuvat vetäytymään markkinoilta.

On opettavaista laskea, millaisella raakapuun ja öljyn hinnalla Venäjän tietömiä taipaleiden takana olevat metsävarat jäävät turvaamaan lähinnä soopelin metsästyä.

Suomessa voidaan alustavan riskianalyysin perusteella luottaa siihen, että heikoimmankin puunhintakehityksen toteutuessa metsätalous loppuu myöhemmin kuin useimmista muista maista. Ensimmäisenä heittävät pyyhkeen kehään maat, joissa jokaisen uuden hakkuualueen avaaminen vaatii mittavia kustannuksia infrastruktuuriin. Silloin, kun muuttuvat kustannukset kohoavat suuremmiksi kuin puusta saatavat tuotot, toiminta lopetetaan köyhyyden lisääntymisen estämiseksi.

Ei munia samaan koriin

Mutta onko joitakin tapahtumaketjuja, jotka voisivat sysätä juuri Suomen kielteiselle kehitysuralle? Voisiko esimerkiksi markkinoiden ympäristötietoisuus iskeä kovaa juuri meihin?

Yksi vaara, johon on perin vähän kiinnitetty huomiota, on Suomen ulkoinen metsäkuva. Viralliselta taholta on liian yksiniittisesti ilmoitettu, että Suomi on maa, jossa hoidetaan luonnonmetsiä kestäväällä tavalla ottaen huomioon samaan aikaan taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset tekijät. Tämän doktriinin mukaisesti joku taho on viestittänyt kansainvälisiin tilastoihin, ettei Suomessa ole lainkaan viljelymetsiä.

Tällainen munien paneminen yhteen koriin saattaa olla vaarallista. Voisi olla viisasta kertoa, että erityisesti Etelä-Suomessa harjoitetaan myös aktiivista viljelymetsätaloutta, aivan samoin kuin Ranskassa, Saksassa ja Englannissa eli tärkeissä vientimaissamme. Tällä varmistettaisiin, että jos joskus maailmassa halutaan käyttää vain viljelymetsien puuta ja säästää luonnonmetsät monimuotoisuustarkoituksiin, Suomesta olisi olemassa myös vakiintuneen viljelymetsätalouden kuva vastuullisen luonnonmetsätalouden ohella.

Ja mikä parasta, tämä viljelymetsäviesti on myös totta, muiden totuuksien ohella.

MATTI KÄRKKÄINEN